

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

درس چهارم (فعل ماضی ، افعال اول و دوم شخص مفرد ، ضمیر و اقسام آن)

✓ با اسم و اقسام آن به طور کامل آشنا شدید ، حالا وقتش هست که با فعل آشنا شویم.

بر معنای مستقلی دلالت میکند و وابسته به زمان است ، در واقع بر انجام دادن کار یا پدید آمدن حالتی در زمان "**گذشته** ، حال و یا آینده" دلالت دارد که شما امسال فقط با فعل ماضی (گذشته) آشنا خواهید شد.)

فعل

فعلی است که بر انجام دادن کار یا پدید آمدن حالتی در زمان "**گذشته**" دلالت دارد .
مانند : **ذَهَبَ** (رفت) ، **كَتَبْتَ** (نوشتی) ، **فَعَلْتُ** (انجام دادم)

فعل ماضی

نکته طلایی 1

در زبان فارسی ما **شش شخص** داریم که عبارت است از :

1. اول شخص مفرد	4. اول شخص جمع
2. دوم شخص مفرد	5. دوم شخص جمع
3. سوم شخص مفرد	6. سوم شخص جمع

اما در زبان عربی به جای شش شخص **چهارده صیغه (شخص)** داریم و این به دلایل زیر است :

1. در زبان فارسی برای جنس های مذکر و مونث فعل به یک صورت به کار می رود اما در زبان عربی برای جنس های مذکر و مونث **(به جز اول شخص مفرد و اول شخص جمع)** فعل به صورت جداگانه به کار می رود.

مثال ← در فارسی : او رفت (مذکر) او رفت (مونث)

مثال ← در عربی : هُوذَهَبَ (مذکر) هِيَ ذَهَبَتْ (مونث)

2. در زبان فارسی برای مثنی (دو نفر) و جمع (بیش از دو نفر) فعل به یک صورت به کار می رود اما در زبان عربی برای مثنی * (دو نفر) و جمع (بیش از دو نفر) فعل به صورت جداگانه به کار می رود.

مثال ← در فارسی : آن دو نفر رفتند (مثنی مذکر و مونث)

مثال ← در عربی : هُمَا ذَهَبَا (مثنی مذکر) هُمَا ذَهَبَتَا (مثنی مونث)

مثال ← در فارسی : آنها رفتند (جمع مذکر و مونث)

مثال ← در عربی : هُم ذَهَبُوا (جمع مذکر) هُنَّ ذَهَبْنَ (جمع مونث)

* استثناء : در مثنی دوم شخص جمع برای مذکر و مونث فعل به یک صورت به کار می رود.

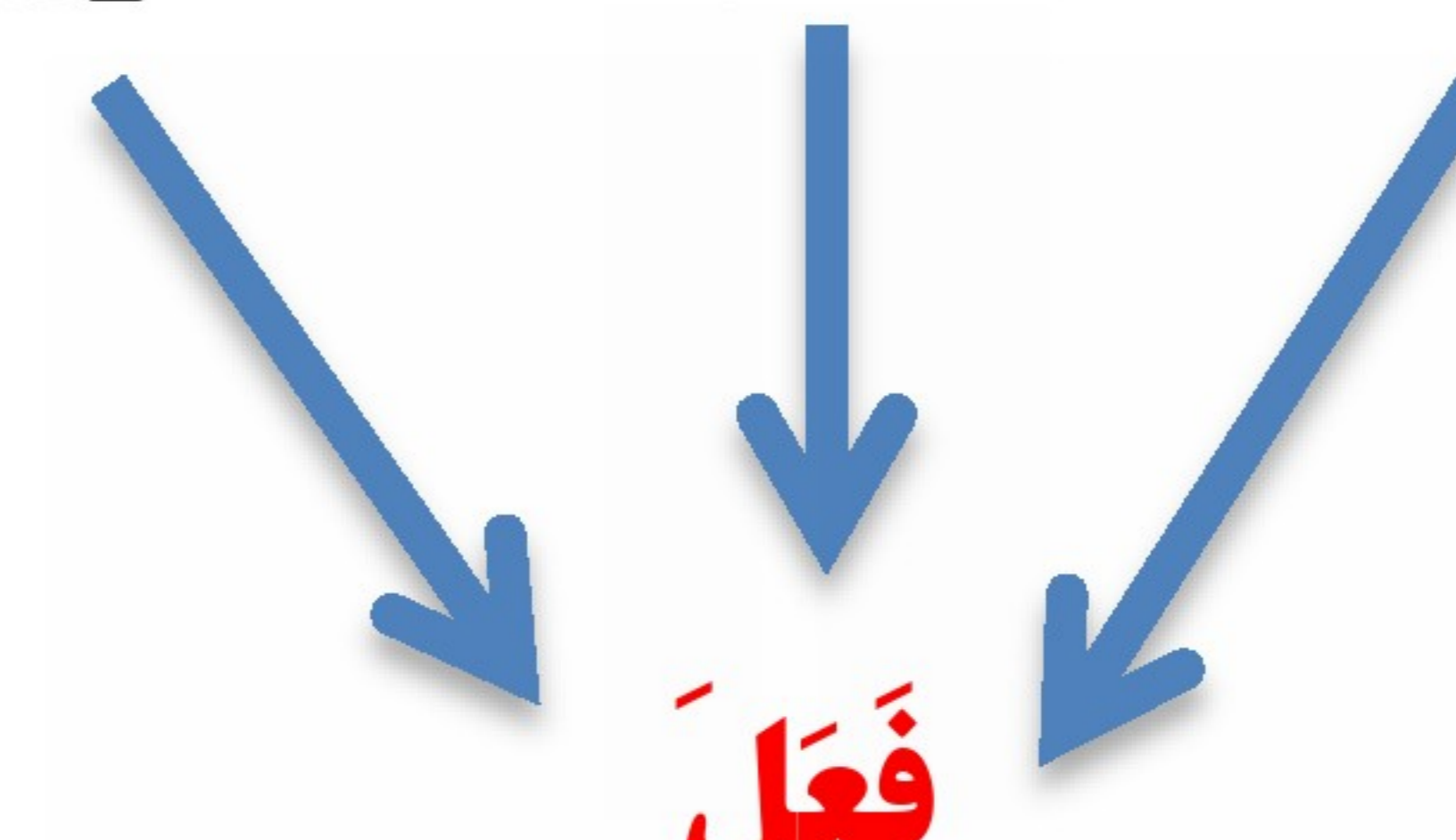
مثال ← در فارسی : شما دو نفر رفتید (مثنی مذکر و مونث)

مثال ← در عربی : أَنْتُمَا ذَهَبْتُمَا (مثنی مذکر) أَنْتُمَا ذَهَبْتُمَا (مثنی مونث)

نکته طلایی 2

فعل ها دارای ریشه سه حرفی می باشند و با افزودن علامت ها (شناسه) به آخر ریشه آنها معنا های گوناگونی می یابند.

ریشه سه حرفی فعل ها بوزن " فَعَلَ " می باشند.

مانند : ذَهَبَ _ كَتَبَ _ خَرَجَ

 فَعَلَ

" فعل ماضی اول شخص مفرد "

فعلی که انجام کار را به خود گوینده نسبت می دهد این فعل برای مذکر ومونث یکسان است و علامت مخصوص فعل (شناسه) " تْ " می باشد که به آخر ریشه فعل اضافه می شود.

اول شخص مفرد در فارسی همان " من " هست که در فارسی مانند عربی برای مذکر ومونث یکسان است : مانند **من رفتم ، من انجام دادم** و.....

روش ساخت فعل ماضی اول شخص مفرد در زبان فارسی :

بن فعل + شناسه = فعل ماضی اول شخص مفرد

نوشت + مَ = نوشتَم

حالا بریم سراغ روش ساخت فعل ماضی اول شخص مفرد در زبان عربی :

ریشه فعل (سه حرف اصلی) + علامت فعل (شناسه) = فعل ماضی اول شخص مفرد

كَتَبَ + تْ = كَتَبْتُ (نوشتَم)

" معرفی ضمیر و انواع آن "

ضمیر چیست ؟

کلمه ای است که به جای اسم قرار می گیرد و از تکرار اسم جلوگیری می کند.

مانند : **علی** به مدرسه آمد ، **او** به کلاس رفت .

همانطور که می بینید ضمیر " **او** " از تکرار اسم " **علی** " جلوگیری می کند.

ضمیر به دودسته تقسیم می شود :

1. ضمائر مُنْفَصِل (جدا)

2. ضمائر مُتَّصِل (چسبیده)

ضمائر مُنفَصِل (جدا)

ضمائر مُنفَصِل از ریشه "فصل" و به معنای جدا است یعنی ضمائر مُنفَصِل به آخر کلمه نمی چسبند و به تنهایی معنای مستقلی دارند و جمله می تواند با آنها آغاز شود.

ضمائر مُتَّصِل (چسبیده)

ضمائر مُتَّصِل از ریشه "وصل" به معنای چسبیده است یعنی ضمائر مُتَّصِل به آخر کلمه می چسبند و به تنهایی هیچ معنای مستقلی ندارند.

"حالا بریم سراغِ ضمائر فعل ماضی اول شخص مفرد"

ضمیر مُنفَصِل : أنا

ضمیر مُنفَصِل + فعل ماضی اول شخص مفرد

أنا + كَتَبْتُ ← أنا كَتَبْتُ

(من نوشتم)

ضمیر مُتَّصِل : ي

ضمیر مُنفَصِل + فعل ماضی اول شخص مفرد + ضمیر مُتَّصِل

أنا + كَتَبْتُ + واجِبِي ← أنا كَتَبْتُ واجِبِي

(من تکلیفم را نوشتم)

" فعل ماضی دوم شخص مفرد "

فعل ماضی دوم شخص مفرد فعلی است که برای صحبت با یک شخص حاضر و نسبت دادن کاری یا حالتی به او به کار می رود و به دو دسته تقسیم می شود که عبارت است از:

1. فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر   2. فعل ماضی دوم شخص مفرد مؤنث

✓ ابتدا به بررسی فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر می پردازیم.

فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر که علامت (شناسه) آن " ت " می باشد که به آخر ریشه فعل اضافه می شود.

دوم شخص مفرد در فارسی همان " تو " هست که در فارسی برای مذکر و مؤنث یکسان است : مانند **تو رفتی، تو انجام دادی و.....**

روش ساخت فعل ماضی دوم شخص مفرد در زبان فارسی :

بن فعل + شناسه = فعل ماضی دوم شخص مفرد

نوشت + ی = نوشتی

حالا بریم سراغ روش ساخت فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر در زبان عربی :

ریشه فعل (سه حرف اصلی) + علامت فعل (شناسه) = فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر

كَتَبَ + ت = كَتَبْتَ (تو نوشتی)

" حالا بریم سراغ ضمائر فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر "

ضمیر مُنْفَصِل : أَنْتَ

ضمیر مُنْفَصِل + فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر

أنتَ + كَتَبْتَ ← أنتَ كَتَبْتَ
 (تونوشتی "مذکر")

ضمیر مُتَّصِل : كَ

ضمیر مُنْفَصِل + فعل ماضی دوم شخص مفرد مذکر + ضمیر مُتَّصِل

أنتَ + كَتَبْتَ + واجِبَكَ ← أنتَ كَتَبْتَ واجِبَكَ
 (تو تکلیفت را نوشتی "مذکر")

✓ حالا به بررسی فعل ماضی دوم شخص مفرد مونث می پردازیم.

فعل ماضی دوم شخص مفرد مونث که علامت (شناسه) آن "ت" می باشد که به آخر ریشه فعل اضافه می شود.

دوم شخص مفرد در فارسی همان "تو" هست که در فارسی برای مذکر و مونث یکسان است : مانند تو رفتی، تو انجام دادی و.....

روش ساخت فعل ماضی دوم شخص مفرد در زبان فارسی :

بن فعل + شناسه = فعل ماضی دوم شخص مفرد

نوشت + ی = نوشتی

حالا بریم سراغ روش ساخت فعل ماضی دوم شخص مفرد مونث در زبان عربی :

ریشه فعل (سه حرف اصلی) + علامت فعل (شناسه) = فعل ماضی دوم شخص مفرد مونث

كَتَبْتَ + ت = كَتَبْتِ (تو نوشتی)

" حالا بریم سراغ ضمائر فعل ماضی دوم شخص مفرد مونث "

ضمير مُفَصِّل : أَنْتِ

ضمير مُفَصِّل + فعل ماضى دوم شخص مفرد مونث

أَنْتِ + كَتَبْتِ ← أَنْتِ كَتَبْتِ
(تو نوشتی "مونث")

ضمير مُتَّصِل : كِ

ضمير مُفَصِّل + فعل ماضى دوم شخص مفرد مونث + ضمير مُتَّصِل

أَنْتِ + كَتَبْتِ + وَاجِبِكِ ← أَنْتِ كَتَبْتِ وَاجِبِكِ
(تو تکلیفت را نوشتی "مونث")

اول شخص مفرد		أنا كَتَبْتُ وَاجِبِي	من تکلیفم را نوشتم.
دوم شخص مفرد		أَنْتِ كَتَبْتِ وَاجِبِكِ	تو تکلیفت را نوشتی.
		أَنْتِ كَتَبْتِ وَاجِبِكِ	